

**О.О. Письменна
Т.В. Дудар**

ТЕМАТИЧНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК



ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

ББК
ПЗ4

Письменна О.О., Дудар Т.В.
ПЗ4 Тематичний екологічний словник. – Тернопіль: Навчальна
книга – Богдан, 2011. – 416 с.
ISBN 978-966-10-1367-3

Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва

ISBN 978-966-10-1367-3

© Письменна Ольга, 2011
© Навчальна книга – Богдан,
майнові права, 2011

ATMOSPHERE POLLUTION	ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРИ	ЗАГРЯЗНЕНИЕ АТМОСФЕРЫ
acid	кислота	кислота
<i>acid deposition</i>	<i>кислотні опади</i>	<i>кислотные осадки</i>
<i>acid rain</i>	<i>кислотний дощ</i>	<i>кислотный дождь</i>
acidify	окисляти	окислять
aggravation	посилення, погіршення	усугубление, ухудшение
aggravation of ozone deficiency	значне зменшення озону	значительное уменьшение озона
air	повітря	воздух
<i>ambient air</i>	<i>повітряне навколишнє середовище</i>	<i>воздушная окружающая среда</i>
<i>artificial / prepared air</i>	<i>штучне повітря</i>	<i>искусственный воздух</i>
<i>atmospheric air</i>	<i>атмосферне повітря</i>	<i>атмосферный воздух</i>
<i>clean-air bill</i>	<i>закон про чисте повітря</i>	<i>закон о чистом воздухе</i>
<i>contaminated / polluted air</i>	<i>забруднене повітря</i>	<i>загрязненный воздух</i>
<i>exhaust air</i>	<i>скидне повітря</i>	<i>сбросной воздух</i>
<i>exit air</i>	<i>викидне повітря</i>	<i>выбросной воздух</i>
<i>pure / clean air</i>	<i>чисте повітря</i>	<i>чистый воздух</i>
<i>supply air</i>	<i>припливне повітря</i>	<i>приточный воздух</i>
<i>working zone air</i>	<i>повітря робочої зони</i>	<i>воздух рабочей зоны</i>
allowance	допустима кількість викидів / скидів у навколишнє середовище	допустимое количество выбросов / сбросов в окружающую среду
ambient	зовнішнє середовище, навколишній простір	внешняя среда, окружающее пространство
<i>ambient air</i>	<i>повітряне навколишнє середовище</i>	<i>воздушная окружающая среда</i>
<i>outside ambient</i>	<i>зовнішнє середовище</i>	<i>внешняя среда</i>
apparatus	апарат	аппарат
<i>autonomous breathing apparatus</i>	<i>автономний дихальний апарат</i>	<i>автономный дыхательный аппарат</i>

<i>self-contained open-circuit breathing apparatus</i>	резервуарний дихальний апарат	резервуарный дыхательный аппарат
carbon	вуглець	углерод
<i>carbon dioxide</i>	діоксид вуглецю (вуглекислий газ)	диоксид углерода (углекислый газ)
<i>carbon emitter</i>	джерело парникових газів	источник парниковых газов
<i>carbon monoxide CO</i>	монооксид вуглецю (чадний газ)	монооксид углерода (угарный газ)
<i>carbon pickup</i>	поглинання вуглецю	поглощение углерода
<i>carbon sequestration</i>	квотування кількості викидів вуглецю (CO ₂ /вуглекислого газу / парникових газів) в атмосферу (під час горіння вугілля, нафти та газу) – згідно прийнятому в 1997 р. Кіотському протоколу до Конвенції ООН про зміну клімату	квотирование количества выбросов углерода (CO ₂ /углекислого газа / парниковых газов) в атмосферу (при сжигании угля, нефти и газа) – согласно принятому в 1997 г. Киотскому протоколу к Конвенции ООН об изменении климата
<i>carbon tax</i>	податок на викиди парникових газів	налог на выбросы парниковых газов
<i>carbon tetrachloride (CTC)</i>	карбон тетрахлорид, чотирихлористий вуглець	карбон тетрахлорид, четыреххлористый углерод
<i>carbon trading</i>	торгівля квотами на викиди в атмосферу вуглекислого газу	торговля квотами на выбросы в атмосферу углекислого газа
carbonic acid	вуглекислота	углекислота
chlorofluorocarbons CFCs	хлорфторвуглеводні	хлорфторуглероды
chlorine	хлор	хлор
choke	задихатися, душити	задышаться, душить
<i>choke on greenhouse gases</i>	задихатися від парникових газів	задышаться от парниковых газов
climatic changes	кліматичні зміни	климатические изменения

coal	вугілля	уголь
coal-fired economies	вуглеспоживаючі галузі	углепотребляющие отрасли
coefficient	коефіцієнт, показник	коэффициент, показатель
<i>coefficient of turbulent diffusion</i>	коефіцієнт турбулентної дифузії в атмосфері	коэффициент турбулентной диффузии в атмосфере
conservation	охорона, збереження, захист	охрана, сохранение, защита
Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution	Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані	Конвенция о трансграничном загрязнении воздуха на большие расстояния
criteria pollutants	основні забруднюючі речовини	основные загрязняющие вещества
curb	приборкувати, стримувати	обуздывать, сдерживать
depletion	зменшення, виснаження	уменьшение, истощение
destroy	руйнувати, знищувати, ліквідувати	разрушать, уничтожать, ликвидировать
<i>destroy the ozone layer</i>	руйнувати озоновий шар	разрушать озоновый слой
destruction	руйнування	разрушение
<i>destruction / depletion of ozone layer</i>	виснаження / руйнування озонового шару	истощение / разрушение озонового слоя
device	пристрій, пристосування, механізм, апарат, прилад	устройство, приспособление, механизм, аппарат, прибор
<i>independent respiratory device</i>	автономний дихальний апарат	автономный дыхательный аппарат
<i>respiratory protective device</i>	захисний дихальний апарат	защитный дыхательный аппарат

<i>World Heritage Sites, as certified by UNESCO</i>	об'єкти світової спадщини, за класифікацією ЮНЕСКО	объекты мирового наследия, по сертификации ЮНЕСКО
home food supply	забезпеченість країни с.-г. продуктами власного виробництва, продовольчий баланс	обеспеченность страны с.-х. продуктами собственного производства, продовольственный баланс
impact implementation	сильний вплив виконання, здійснення, реалізація	сильное влияние выполнение, исполнение, осуществление, реализация
<i>implementation of sustainable development principles</i>	втілення принципів стійкого розвитку	воплощение принципов устойчивого развития
<i>means of implementation</i>	засоби реалізації	средства реализации
<i>non-implementation</i>	невиконання	неисполнение
incentive	стимул	стимул
<i>anti-pollution incentive / environmental incentive</i>	методи / інструменти стимулювання проти забруднюючої діяльності	методы / инструменты стимулирования противозагрязняющей деятельности
<i>tax incentive</i>	податкові пільги	налоговые льготы
incorporate climate-change models into future planning and decisions	включати моделі зміни клімату в рішення й плани майбутнього розвитку	включать модели изменения климата в решения и планы будущего развития
information	інформація, повідомлення, відомості	информация, сообщения, сведения

<i>European Environment Information and Observation Network (EIONET)</i>	Європейська мережа з питань моніторингу і збору інформації про навколишнє середовище	Европейская сеть по мониторингу и сбору информации об окружающей среде (ЭОНЕТ)
<i>Geographical Information System</i>	Географічна інформаційна система (ГИС)	Географическая информационная система (ГИС)
<i>Global Biodiversity Information Facility (GBIF)</i>	Глобальна інформаційна інфраструктура щодо біорізноманіття (GBIF)	Глобальная информационная инфраструктура по биоразнообразию (GBIF)
<i>Global resource information database (GRID)</i>	Глобальна інформаційна база даних про ресурси (GRID)	Глобальная информационная база данных о ресурсах (GRID)
<i>information management</i>	збір, обробка та використання інформації екологічного характеру	сбор, обработка и использование информации экологического характера
initiation	підстава, установа, введення (заходів тощо)	основание, учреждение, введение (мер и т. п.)
injunctive relief	судова заборона	судебный запрет
institutional framework	інституційна / організаційна структура	институциональная / организационная структура
intervention	втручання	вмешательство
investment	капіталовкладення, інвестиції	капиталовложения, инвестиции
<i>investments in clean / environmentally friendly technology</i>	інвестиції в чисті технології (що не забруднюють навколишнє середовище)	инвестиции в чистые технологии (не загрязняющие окружающую среду)
<i>underinvestment</i>	недостатні інвестиції	недостаточные инвестиции

**CONTENTS
ЗМІСТ
СОДЕРЖАНИЕ**

1. Atmosphere pollution	Забруднення атмосфери	Загрязнение атмосферы	3
2. Land and soil pollution	Забруднення землі і ґрунтів	Загрязнение земли и почв	16
3. Water pollution, water supply and wastewater	Забруднення вод, водопостачання і водовідведення	Загрязнение вод, водоснабжение и водоотвод	36
4. Urbanization and ecology	Урбанізація й екологія	Урбанизация и экология	61
5. Climate changes	Зміни клімату	Изменения климата	74
6. Sick building syndrome	Синдром хворих будівель	Синдром больных зданий	92
7. Disasters. Disaster medicine	Катастрофи. Медицина катастроф	Катастрофы. Медицина катастроф	101
8. Biological hazard. Bioterrorism	Біологічна небезпека. Біотероризм	Биологическая опасность. Биотерроризм	110
9. Environment and energy production	Навколишнє середовище і виробництво енергії	Окружающая среда и производство энергии	137
10. Wildlife and environment	Жива природа і навколишнє середовище	Живая природа и окружающая среда	160

11. Protection of environment. Green management	Охорона навколишнього середовища. Екологічний менеджмент	Охрана окружающей среды. Экологический менеджмент	175
12. Ecological education	Екологічна освіта	Экологическое образование	213
13. Speaking on the topic. Expressing your opinion. Public presentations	Розмова за тематикою. Висловлення своєї думки. Публічний виступ	Разговор по теме. Высказывание своего мнения. Публичное выступление	222
14. Phrases to be used to express your opinion	Фрази, якими користуються для висловлення своєї думки	Фразы, используемые для выражения своего мнения	226
15. Alphabetic ecological vocabulary	Екологічний словник	Экологический словарь	229



ПИСЬМЕННА Ольга Олександрівна
ДУДАР Тамара Вікторівна

ТЕМАТИЧНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор _____
Художник обкладинки *Володимир Басалига*
Комп'ютерна верстка *Ольги Турчин*

Підписано до друку . Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. _____. Умовн. фарбо-відб. _____.
[В. 1].

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК № 370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль 46008
тел./факс (0352) 52-06-07; 52-05-48; 52-19-66; (067) 350-18-70
publishing@budny.te.ua
www.bohdan-books.com